

Wybrane metody aktywizujące i propozycje sposobu ich realizacji na lekcjach religii prawosławnej.

Św. Jan Chryzostom o wychowaniu dzieci:

☞ „Usuwajcie to, co nie potrzebne, uzupełniajcie braki; z dnia na dzień baczcie na skłonności swych dzieci, na dobre, by je rozwijać, na złe, by je wykorzeniać.”

☞ „Dziecko nie jest dobrem jakimkolwiek, lecz najcenniejszym „depozytem” rodzica: należy mu okazywać najstaranniejszą troskę..”

☞ „Wychowawca, nie ignorując ani nie ujarzmiając wybuchowej energii życiowej młodego człowieka, musi porządkować ją w sposób konstruktywny.....Wychowanie ma na celu przygotowanie doskonałego ucznia Chrystusa, zdolnego do zaangażowania moralnego zgodnego z regułami chrześcijańskimi.”

☞ „ Wychowanie dotyczy każdego szczegółu: śpiewanych pieśni, fryzury, nadawanego imienia, momentu zaślubin, postu, modlitwy, czuwania”

☞ „ Wychowanie ma być procesem ciągłym... wysiłek wychowawcy musi zmierzać do tego, aby wpływy różnorodnych bodźców były zgodne z przyjętym

Metody aktywizacji

Aktywność i aktywizacja uczniów są w centrum zainteresowania nauczycieli, którzy chcą na zajęciach stworzyć takie warunki, by ich uczniowie odgrywali czynną rolę w realizacji zadań. Aktywność człowieka ma określony kierunek wyznaczony przez cel, któremu zostaje podporządkowany jej przebieg. Im bardziej cel jest atrakcyjny i ciekawy, tym większą wywołuje motywację i zainteresowanie uczniów.

Uczenie się jest efektywne, gdy angażuje nie tylko umysł, ale i emocje, gdy daje uczniom możliwość bycia częściej twórczym niż odtwórczym. Warto stosować na lekcjach metody i techniki aktywizujące, które sprzyjają samodzielności myślenia i działania, a także kształtowaniu pozytywnej motywacji do nauki.

Szkoła i klasa to miejsce systematycznego i zorganizowanego kształcenia. Jesteśmy zobowiązani do organizowania takich sytuacji dydaktycznych, które zainspirują dzieci do podejmowania działań

ułatwiających poznanie otaczającej rzeczywistości. Chodzi tu przede wszystkim nie tylko o przekazywanie wiedzy teoretycznej w formie wykładu, ale również o pomoc dzieciom w ich rozwoju osobowym, o lepsze poznanie siebie i innych, a także o wyzwianie mocy twórczych tkwiących w każdym z nich. Do osiągnięcia określonych celów służą nauczycielom stosowane *metody pracy - czyli sposoby pracy z uczniami przy zdobywaniu przez nich określonych wiadomości i umiejętności*. Wybór metody zależy od celów lekcji, wieku ucznia, poziomu jego wiedzy oraz bazy dydaktycznej szkoły. Dobremu uczeniu się służy praca oparta na wzajemnej współpracy. Zrozumieniu informacji sprzyja zaangażowanie się uczniów w procesy poznawcze, rozwiązywanie problemów, ćwiczenia pod kierunkiem i przy pomocy nauczyciela

Sprzyjają temu różnorodne formy pracy:

-jednostkowa (podczas lekcji lub w nauczaniu indywidualnym)

-zbiorowa (cała klasa pracuje równocześnie np. dyskusja)

-grupowa (uczniowie tworzą zespół złączony i motywowany wspólnym zadaniem, to może być praca jednolita lub zróżnicowana)

Aktywizacja uczniów różnymi metodami ma wpływ na przebieg i skuteczność lekcji. *Efektywność nauczania zawsze ściśle uzależniona jest od*

aktywności uczniów oraz metod i form aktywizowania przez nauczyciela. Bardzo ważnym warunkiem budzenia aktywności u dziecka jest samodzielna praca o charakterze twórczym, odkrywczym, wymagającym logicznego i precyzyjnego myślenia. Dzieci z natury swej są czynne i cechuje je pęd do działania. Wynika to z fundamentalnego prawa aktywności organizmu. Każda aktywność jest konsekwencją pewnej potrzeby, toteż jednym z podstawowych warunków uaktywniania ucznia jest stawianie go w takiej sytuacji, aby odczuwał potrzebę wypełniania tych czynności, których od niego oczekujemy.

Właściwie rozumiana aktywność powinna obejmować sferę emocjonalną-prowadzącą do głębszego przeżywania poznawanych treści, **intelektualną** -służącą rozwijaniu samodzielnego myślenia wychowanków; **sensoryczną** -łączącą myślenie z działaniem, **receptywno-werbalną** -związaną z przyswojeniem treści i ich słownym wyrażaniem, bo tylko wtedy przyniesie ona oczekiwane efekty. Współczesna dydaktyka podkreśla znaczenie zasady wielostronnego i wieloczynnościowego aktywizowania uczniów. Wymienione formy aktywności powinny występować w procesie katechetycznym jako integralna całość, bo tylko wtedy przyniosą oczekiwane rezultaty. Aby uaktywnić w katechizowanych wszystkie wymienione wyżej sfery należy stosować różnorodne sposoby aktywizowania. Muszą one korespondować z werbalną i niewerbalną aktywnością katechizowanych. Jeśli lekcja ma być skuteczna, trzeba ją rozpocząć od

takiego zajęcia czy ćwiczenia, które by uczniów zainteresowało i ożywiło. Tym łatwiej im będzie skupić uwagę na sprawach, którymi chcemy się zająć

Motywacja:

Pozytywne motywy, czyli zaciekawienie i zainteresowanie powstają wówczas, gdy postawimy wychowanka w sytuacji problemowej. Wówczas uświadamia on sobie, co na tle posiadanej wiedzy jest mu nieznane. Powstaje wtedy poczucie luki i chęć jej uzupełnienia. W kształceniu religijnym można wykorzystać 4 formy motywowania pozytywnego:

a) motywacja wzmacniająca potrzeby uczniów

Pozytywny stosunek do któregośkolwiek elementu sytuacji, w której uczeń ma wykonać zadanie, łatwo przenosi się na samo zadanie

-pochwały, nagrody, sprawiedliwe oceny i wymagania wynikające z serdecznego stosunku nauczyciela do uczniów

-wynikające z autorytetu nauczyciela i jego osobowości, bycia wzorem do naśladowania

b) motywacje wzmacniające wewnętrzne siły uczniów:

Zadania budzące ciekawość ucznia i umożliwiające jej zaspokojenie wzbudzają motywację do ich wykonania.

-wywołane przez treść tematu lekcji: atrakcyjna treść lekcji, ciekawie ujęty temat, problem do wyjaśnienia, jasno uświadomiony cel zajęć i realny do osiągnięcia przez uczniów

- zadania są dostosowane stopniem trudności do możliwości uczniów

-wynikające z rozbudzania zainteresowań uczniów: ciekawa lektura, film, pielgrzymki, formy spędzania czasu itp.

c) motywacje związane ze sprawna organizacją pracy uczniów:

Motywacja do wykonania zadania szkolnego zależy od czasu trwania i siły napięcia, jakie wywołuje zadanie lub okoliczności mu towarzyszące. (por. K.Kruszewski „ Sztuka nauczania”

-wynikające z wprowadzania do procesu uczenia się ciekawych, różnorodnych środków dydaktycznych pobudzających aktywność poznawczą i działaniową

-wynikające z tworzenia zharmonizowanych zespołów, akceptujących się wzajemnie

-wynikające z etapowych sukcesów; podsumowywanie poszczególnych etapów działania, dostrzegania wysiłków, pracy i zaangażowania uczniów

-wynikające z przekonania sprawiedliwej oceny, z poczucia satysfakcji, pewności pomocy ze strony nauczyciela w sytuacji natrafienia na trudności

d) specjalne formy motywacyjne:

-zajęcia pozalekcyjne

-konkursy wiadomości i umiejętności

-wystawy prac uczniów

Nauczyciel powinien uświadomić uczniom cel ich działań oraz umotywić potrzeby jego osiągnięcia, wzbudzić ciekawość w uczniach, dokonać informacji zwrotnej. Stosować nagrody(motywacja zewnętrzna) dążąc do wzbudzenia w uczniu motywacji wewnętrznej; przekształcać motywację zewnętrzną w wewnętrzną.

Aktywizacja ucznia:

Uczeń będzie aktywny, gdy:

√ cel jest dla niego bliski i wyraźny;

√ uwzględnia się jego potrzeby i zainteresowania (zadania uznaje za własne), ;

√ ma poczucie bezpieczeństwa (prawo do błędu, otrzyma konieczne wsparcie i informację zwrotną);

√ działaniom towarzyszą odczucia i emocje, tworzone są sytuacje, w których uczniowie stają się eksperymentatorami i odkrywcami ;

√ bierze udział w planowaniu i podejmowaniu decyzji (coś ode mnie zależy), praca organizowana jest tak, aby uczniowie mieli możliwość zaspokajać swoje potrzeby (bezpieczeństwa, uznania, kontaktów społecznych, komunikacji, aktywności, samorealizacji), uatrakcyjnia się zajęcia poprzez wprowadzenie efektu zaskoczenia, zaciekawienia, nowości, zabawy, gdyż to wymaga zaangażowania uczniów ;

√ odczuwa satysfakcję;

√ ma poczucie własnej wartości (ja to potrafię), tworzone są małe grupy, które wymuszają aktywność wszystkich jej uczestników i sprzyjają obiektywnej ocenie i samoocenie ;

√ dostrzega się jego wkład pracy, a nie tylko efekt;

√ kiedy ma możliwość zrealizowania własnych pomysłów.

√ ograniczane jest stosowanie metod podających służących przekazywaniu gotowych wiadomości;

√ stosowane są metody i techniki aktywizujące, sprzyjające samodzielności myślenia i działania, a także kształtujące pozytywną motywację do uczenia się;

√ wykorzystywane są na zajęciach odpowiednio dobrane środki dydaktycznych

√ zadba się o odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni w sali i zgromadzi się bogaty warsztat dla ucznia

Aktywizowanie uczniów poprzez włączanie w proces uczenia i zapamiętywania jak najczęściej zmysłów angażuje wzrokowców, słuchowców i uczuciowców

Zwróćmy uwagę na to, że uczniowie pamiętają

tylko **10%** z tego, co słyszą
do **20%** tego, co widzą
do **40%** tego, co odbierają w trakcie dyskusji
90% tego, co robią

METODY AKTYWIZACJI

Osiągnięcie zamierzonego celu w działalności edukacyjnej wymaga stosowania systematycznie określonego układu czynności nauczyciela i ucznia, zwanego metodą.

- termin metoda wywodzi się z jęz. gr. znaczy drogę oraz sposób dochodzenia do prawdy, osiągnięcie zamierzonego celu

Różnorodność stosowanych metod jest znakiem żywotności, bogactwa, pomysłowości oraz szacunku dla adresatów

Wartość metody zależy od tego czy i w jakim stopniu stoi w służbie realizacji celów katechezy, wywołuje aktywność, samodzielność i zaangażowanie uczniów

Dobierając metodę powinniśmy mieć na uwadze przede wszystkim:

- **cel i temat katechezy;**
- wielkość grupy i jej strukturę;
- predyspozycje UCZNIÓW;
- stosunki panujące w grupie;
- nastawienie uczniów do lekcji w ogóle i do danego tematu;
- wiedzę uprzednią, z jaką wychowankowie przychodzą na lekcję religii
- predyspozycje nauczyciela
- uwarunkowania techniczno-organizacyjne lekcji religii

Metoda, odpowiadając na pytanie, jak przeprowadzić zapowiedzianą lekcję, mówi również, jakich użyć narzędzi i środków w jej realizacji: np.

** proste środki słowne (Biblia, fragmenty książek, listy, wycinki z prasy, wiersze),*

**proste środki wzrokowe (tablice, plansze, mapy, schematy, fotografie, obrazy itp.)*

**oraz grupy złożonych środków (magnetofon, przezrocza, wideo).*

*Dzięki odpowiednio dobranej tematyce, strukturze, motywacji, metodom i środkom uwzględniamy wszystkie poziomy komunikacji, odwołujemy się do ożywiania wewnętrznego i zewnętrznego, postulujemy pozytywne przeżycia jako wartość, uczymy współpracy, wykorzystujemy różne środki wyrazu, takie jak: słowo, gest, rysunek, śpiew, gra sceniczna itp.

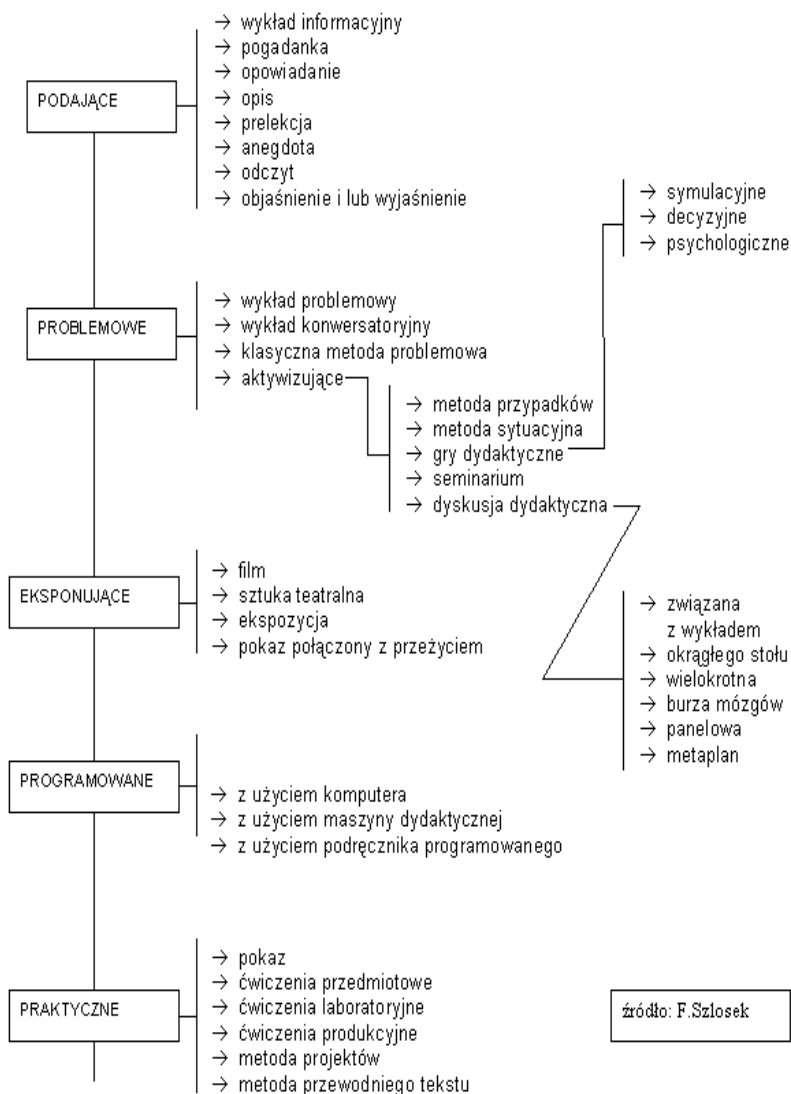
Typologia metod stosowanych na lekcji religii

-- można wyróżnić:

1. **-biblijne** (czytanie Pisma Świętego, opowiadanie, przedstawienie ról, wywiad, malowanie tego, co dla uczniów jest ważne w usłyszonym opowiadaniu, tworzenie plakatu, opisanie osoby występującej w opowiadaniu i jej charakteru, pisanie listu, przyporządkowanie tekstu biblijnego do problemu życiowego, quiz, zebranie zdań do zapamiętania)
2. **-liturgiczne** (kształtują życie duchowe, wspólne nabożeństwa, koncentrują się na przeżyciu i modlitwie np. pielgrzymka)

3. –**dydaktyczne** (służą przyswajaniu i odkrywaniu treści religijnych przez co wpływają na kształtowanie wiary umotywowanej i ukształtowanej: np. dyskusja, metoda problemowa, panel, trybunał, praca w grupach)
4. –**ewangelizacyjne** (uczą świadczenia o swej wierze)

Klasyfikacja metod:

KLASYFIKACJA METOD NAUCZANIA I UCZENIA
SIĘ OPARTA O TEORIĘ KSZTAŁCENIA I
WIELOSTRONNEGO

TOK PODAJĄCY i odpowiadające mu
metody:

- *opis
- *opowiadanie
- *pokaz
- *anegdota
- *wykł

ad

*pogadanka

TOK PROBLEMOWY i odpowiadające mu
metody

- *pogadanka
- *dyskusja
- *praca oparta
o źródła- praca z tekstem
- *metody
sytuacyjne

*

"burza mózgów"

*gry dydaktyczne

*metoda trybunału

TOK EKSPONUJĄCY i odpowiadające mu
metody

- *inscenizacja

*opowiadanie

*dyskusja

*pok

az

TOK PRAKTYCZNY i odpowiadające mu metody

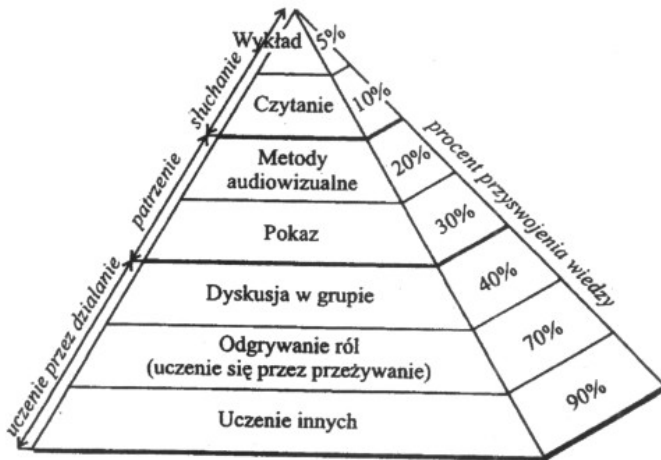
*ćwiczenia

konstrukcyjno-plastyczne

*ćwiczenia

plastyczne

Piramida metod...

Piramida przyswajania wiedzy

Literatura:

M. Przetacznikowa, Z. Włodarski, Psychologia wychowawcza, W-wa 1980,

J. Sobańska, Aktywność psychomotoryczna dzieci i młodzieży, w: Encyklopedia Pedagogiczna, W-wa

1993

Cz. Kupisiewicz, Podstawy dydaktyki ogólnej, w-wa 1984,

M. Śnieżyński, *Nauczanie aktywizujące*, Kraków 1984,

Taraszkiewicz M.: *Jak uczyć lepiej?* Warszawa 2000.

J.Król i J Pielachowski: *Nauczyciel i jego warsztat pracy*.Poznań 1997

K. Kruszewski „Sztuka nauczania”, PWN Warszawa 2004r

W. Szewczuk „Słownik psychologiczny”, Warszawa 1985r.

Oto wybrane metody stanowiące przykładowe propozycje metodyczne, ułatwiające aktywizację młodzieży w nauczaniu religii, w którym istotną rolę stanowią również pomoce dydaktyczne, wspomagające proces aktywizacji młodzieży.

Alternatywne Tytuły

Uczniowie określają wyrażenie: np.

Biblia to.....

Celem tej metody jest znalezienie przez uczestników jak największej ilości określeń Pisma Św.

Materialy. Potrzebne są czyste kartki formatu A 4, flamastry, szary papier, klej.

Organizacja pracy. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy np 4 osobowe i mówi: Pismo Św. ma różne inne określenia. Mówimy o nim Biblia, Słowo Boże. Nie są to jedyne określenia. Waszym zadaniem będzie zebranie jak największej ilości określeń Pisma Św., które funkcjonują w świecie a także wymyślenie własnych określeń. Nie oceniamy ich, nie dyskutujemy, wszystko zapisujemy.

Praca w małych grupach. Według podanej instrukcji (8-10 min.).

Organizacja pracy. Podzielmy się teraz w grupach tym, co najbardziej nam się podoba. Ustalmy wspólnie 6 najlepszych określeń, wypiszmy je na osobnych kartkach a spośród nich podkreślmy jedno najtrafniejsze.

Praca w małych grupach. Według podanej instrukcji (5-7 min).

Praca na forum ogólnym. Przedstawienie owoców pracy grup w następującym schemacie: **1)** 6 określeń, **2)** "Najtrafniejszym z nich jest według nas..." Następnie przyklejenie kartek na szary papier. Wspólne omówienie zapisanych „tytułów”.

Puenta. Rzadko na określenie jednej rzeczywistości możemy znaleźć tak wiele określeń. Możemy coś podobnego odnaleźć w relacji np. oblubieńca i oblubienicy. Kochający mąż znajdzie niezliczoną ilość określeń swojej żony. Podobnie żona. Czy nie jest to sygnał, że Biblia powinna być nam szczególnie bliska? Być zawsze z nami, u naszego boku, przez całe życie?

Oto przykładowe określenia:

BIBLIA TO...

- Słowo Życia
- Pokarm codzienny chrześcijanina
- Skarbnica wiedzy
- Drogowskaz Boga
- Źródło Mądrości
- Słowo Życia
- Boży Podarunek Miłości
- Najcenniejsza Księga
- Księga Wszechczasów

-Nie dokończone zdania

Metoda słowna;

- przykład tematu: DO CZEGO SŁUŻY PISMO ŚWIĘTE?

Celem tej metody jest wypowiedzenie własnych pojęć dotyczących korzyści płynących z lektury Pisma Św.

Materiały i pomoce. Przygotowane na kartkach fragmenty Pisma Św. (2 Tm 3,16-17) z miejscem na własne uzupełnienia (patrz - Załącznik), flamastry, szary papier, klej.

Organizacja pracy. Katecheta dzieli uczniów na grupy 4 osobowe. Następnie wprowadza krótko w tekst mówiąc: Będziecie pracować nad fragmentem listu napisanego przez św. Pawła do Tymoteusza. Apostoł pisze w nim o korzyściach płynących z Pisma Św. Tekst, który otrzymacie ma jednak "dziury", których uzupełnienie będzie waszym zadaniem. Nie silcie się jednak na przypominanie sobie, co Św. Paweł konkretnie napisał (a nawet jeśli pamiętacie, to dobrze jest „chwilowo zapomnieć”). Chodzi najpierw o zapisanie własnych przemyśleń.

Praca w małych grupach. Grupy pracują samodzielnie nad zadaniem, dyskutują i tworzą wspólną wersję (8-10 min).

Organizacja pracy. Po uzupełnieniu wolnych miejsc, katecheta prosi grupy o spojrzenie w pełny tekst. Wyjaśnia, że nie chodzi tu o poprawienie błędów tylko o konfrontację w celu wzajemnego uzupełnienia się. O jakie korzyści byśmy uzupełnili własne teksty (rozmowa w grupach i dopisanie 1-2 zastosowań w ramce pod tekstem)? Jakie słowa byśmy zaproponowali jako rozwinięcie myśli św. Pawła, gdyby miał rozwijać swój tekst (rozmowa w grupach i dopisanie 1-2 zastosowań w ramce pod tekstem)?

Praca w małych grupach. Grupy pracują samodzielnie nad zadaniem (3-5 min).

Praca na forum ogólnym. Relacje poszczególnych grup w następującym schemacie: **1)** Nasza praca, **2)** Jakie uzupełnienia byśmy przyjęli z propozycji św. Pawła? **3)** Co byśmy zaproponowali jako uzupełnienie myśli św. Pawła? Po prezentacji przedstawiciele grup przyklejają kartki na szary papier.

Puenta. Podsumowanie - różnorodne mogą być korzyści z czytania Pisma Św. **Uwaga** - są to korzyści z czytania a nie z posiadania.

ZAŁĄCZNIK

Św. Paweł w swoim Liście do Tymoteusza pisze o pożytkach płynących z Pisma Św. Nie siląc się na przypominanie sobie, co konkretnie napisał (a nawet starając się chwilowo zapomnieć), proszę uzupełnić poniższe zdanie (2 Tm 3,16-17)

Wszelkie Pismo od Boga natchnione [jest] i
pożyteczne

do,
do,
do,
do,

- aby człowiek Boży był doskonały, przysposobiony do
każdego dobrego czynu.

*Niżej znajdziesz cały tekst, nie zaglądasz do niego przed
wykonaniem zadania*

----- zagiąć i przykleić taśmą

Wszelkie Pismo od Boga natchnione [jest] i
pożyteczne do **nauczania**, do **przekonywania**, do
poprawiania, do **kształcenia w sprawiedliwości** - aby
człowiek Boży był doskonały, przysposobiony do
każdego dobrego czynu.

- Uczniowie analizują np. niżej podane fragmenty P.Św.,
porównują do sformułowanych przez siebie wypowiedzi.

-PS 119,105 „Słowo twoje jest pochodnią nogom moim I światłością ścieżkom moim”

- Przyp.6,23 „Gdyż przykazanie jest pochodnia, a nauka światłem; droga życia zaś są napomnienia do karności.”

- J8,12 „A Jezus znowu przemówił do nich tymi słowy: Ja jestem światłością świata; kto idzie za mną, nie będzie chodził w ciemności, ale będzie miał światłość żywota”.

- Ps. 1,1-2 „szczęśliwy mąż...który ma upodobanie w zakonie Pana I zakon jego rozważa dniem i nocą...”

(cyt. za P.Św. Towarzystwo Biblijne w Polsce W-wa 2001r.)

- Oto przykładowe określenia zapisane przez uczniów w załączniku:

- *Wszelkie Pismo od Boga natchnione [jest] i pożyteczne*

do

- zbawienia
- poznania Boga
- czytania
- odnowy naszego życia
- zgłębnienia wiary
- zbliżania się do Boga
- dobrego życia,
- trwania, gdy przychodzą trudy
- doświadczenia Bożej Łaski.
- szukania odpowiedzi na trudne pytania,
- miłości Boga i człowieka
- pracy nad sobą.
-

Zmiana metafory

W trakcie pracy nad problematyką znaczenia i roli Pisma Świętego w życiu prawosławnego chrześcijanina sięgnęliśmy do cytatu św. Jana Złotoustego: „Tym czym jest strawa cielesna dla podtrzymania naszych sił, tym czytanie Pisma dla duszy”. Zadaniem uczniów była zmiana końcówki zdania, zbudowanego na podstawie przytoczonego cytatu, używając porównania stawy cielesnej i duchowej autor cytatu przekazuje istotną prawdę i znaczeniu Bożego Słowa w naszym życiu. – **Biblia jest jak....**Przed uczniami stawiamy zadanie, aby *zmienili tę metaforę* i znaleźli własną propozycję. Chodzi o to, aby swoimi słowami oddali istotę myśli Św. Jana Złotoustego. Mogli sięgnąć do porównań z różnych dziedzin życia.

Po wspólnym zastanowieniu się i próbie odczytania sensu myśli św. Jana Złotoustego, uczniowie zabierają się do zmiany metafory. Tej twórczej pracy towarzyszy wiele radości.

Oto niektóre propozycje:

Biblia jest jak....

- powietrze
- życie
- drogowskaz
- droga do Królestwa Bożego
- światłość w ciemności
- woda dla życia
- lekarstwo dla duszy

- największy skarb
- skarbnica dobra
- drabina do nieba
- woda krusząca skałę (zatwardzliwość naszego serca - Abba Jan)- cyt. za „ Pierwsza Księga Starców Gerontikon Wydawnictwo M, Kraków 1992r

Uczniowie powyższe propozycje umieszczają na tablicy w widocznym miejscu np. tworząc –słoneczko, wspólnie omawiamy podane propozycje.

Następnie możemy uczniom podzielonym na grupy rozdać - drogą losowania, wybrane teksty z cytatami z P.Św. dotyczącymi określeń Biblii-w celu dokonania analizy otrzymanych tekstów oraz możemy zaproponować wspólną zabawę - puzzle plakatowe, ilustrujące omawiane hasła określające Biblię.

Relacja:

Biblia jest jak:

- **Chleb:** To jest chleb, który z nieba zstępuje: kto go spożywa, nie umrze - J 6,50
- **Ogień i młot:** Czy moje słowo nie jest jak ogień - wyrocznia Pana - czy nie jest jak młot kruszący skałę? - Jr 23,29
- **Światło:** Twoje słowo jest lampą dla moich stóp i światłem na mojej ścieżce - Ps 119(118),105
- **Mleko:** jak niedawno narodzone niemowlęta pragnijcie duchowego, niesfałszowanego mleka, abyście dzięki niemu wzrastali ku zbawieniu - 1 P 19,11

- **Miód i złoto:** Cenniejsze niż złoto, niż złoto najczystsze, a słodsze od miodu płynącego z plastra - Ps 19,11
- **Lustro:** Jeżeli bowiem ktoś przysłuchuje się tylko słowu, a nie wypełnia go, podobny jest do człowieka oglądającego w lustrze swe naturalne odbicie. Bo przyjrzał się sobie, odszedł i zaraz zapomniał, jakim był. Kto zaś pilnie rozważa doskonale Prawo, Prawo wolności, i wytrwa w nim, ten nie jest słuchaczem skłonny do zapominania, ale wykonawcą dzieła; wypełniając je, otrzyma błogosławieństwo - Jk 1,23-25
- **Miecz:** Weźcie też hełm zbawienia i miecz Ducha, to jest Słowo Boże - Ef 6,17
- **Nasienie:** Jesteście bowiem ponownie do życia powołani nie z ginącego nasienia, ale z niezniszczalnego, dzięki słowu Boga, które jest żywe i trwa - 1 P 1,23

Uczniowie dokonują analizy poszczególnych haseł określając kilka elementów składowych analizowanego hasła i porównując do Biblii np.:

Miecz	Ostrze – Słowa Boże Stal – twarda wiara
Nasienie	Ziarno-Słowo Boże - wiara zasiana w serce człowieka - małe ziarno –wyrasta w plon –nasza wiara wzrasta - wzrastamy w wierze jak zasiane ziarna

Ogień i młot	<p>Płomień ognia- Słowo Boże - rozgrzewa serce człowieka</p> <p>-ogień oczyszcza- Słowo Boże jest balsamem dla duszy człowieka</p> <p>ogień źródło ciepła, dobra ale jednocześnie przynosi strach- powinniśmy pamiętać o Strachu Bożym</p> <p>stal i twardy trzon –młot- napominają o twardej wierze, o niezmienności Bożych prawd, zapisanych w P.Św.</p>
Mleko	<p>Białe- czyste- Prawda Boża zawarta w Księgach Biblii</p> <p>- pokarm dla ciała jak Słowo Boże pokarmem duszy</p>
Miód	<p>Naturalny, słodki- słodycz Słowa Bożego</p> <p>-napomina o krainie mlekiem i miodem płynącej- Królestwie Bożym</p>
Złoto	<p>Twardy, piękny kruszec- jak czysta wiara człowieka,</p> <p>drogocenne Słowa Boże, skarb przekazany człowiekowi przez Boga w trosce i z miłości do człowieka</p>
Światło	<p>Iskra, blask, „warunek życia” – podążając za Światłem Prawdy nie pozostaniemy w ciemności</p>

Lustro	Pokazuje wizerunek, powinniśmy widzieć Słowa Boże wszędzie, we wszelkim naszym działaniu kierować się nimi
Chleb	Pokarm, dar Boży, „znak” Bożej opieki-takim darem dla człowieka jest Słowo Boże-nasycające duszę człowieka, stanowiące pokarm-Życia Wiecznego. Ziarna to Słowa Boże wzrastające w „plon naszej wiary”

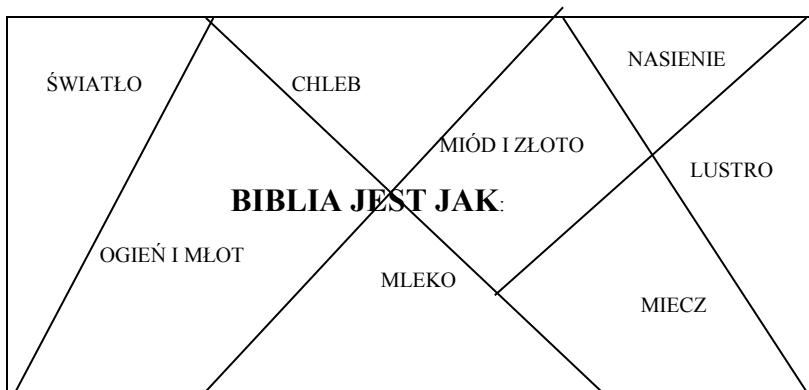

Metoda plastyczna- PUZZLE PLAKATOWE:

- a. **istota metody:** złożenie zdania lub fragmentu tekstu z poszczególnych elementów i wykonanie do nich ilustracji
- b. **przebieg metody:** prowadzący dzieli klasę na tyle grup, ile jest elementów puzzli; każdy element ma napisany fragment lub słowa, do których grupa wykonuje ilustrację; po zakończonej pracy grupy łączą swoje elementy, z których powstaje tekst

stanowiący bazę wyjściową do lekcji lub jej podsumowanie, czy utrwalenie

Uczniowie wraz z elementami puzzli otrzymują poszczególne hasła do narysowania, po czym układają wspólnie w całość, dopasowując kolejne elementy.

Opracowała Lilla Busłowska
Doradca metodyczny
ds. nauczania religii prawosławnej

